

חוזר המפמ"ר להוראת העברית כשפה שנייה במגזר הדרוזי בחטיבות העליונות לשנה"ל תשפ"ב

שיפור הכשירות האוריינית הדבורה והכתובה בשפה העברית בכיתות י-י"ב

דבר המפמ"ר:

עם היציאה שלנו ממסגר הקורונה, שפקד את מדינת ישראל ואת הצולט כולו, אנו מאתגרים את עצמנו במערכת החינוך בשאלה כיצד תיראה שנת הלימודים תשפ"ב ואיך נתמודד בהצלחה עם כל האתגרים הניצבים לפנינו. אנו מחויבים בהיערכות מוקדמת ומתוכננת לכל תרחיש למידה שיצמוד בפנינו: למידה בכיתות, למידה מרחוק, למידה היברידית/מצורבת (Blended Learning) ובחינה מחודשת של דרכי ההוראה וההערכה. חוזר זה פורס בפניכם את המיומנויות הנדרשות להוראה וללמידה של העברית על ענפיה השונים, כך שהוא יהווה עבורכם מצפן בתכנון תוכניות העבודה הבית ספריות לכל דרך למידה והוראה שהנסיבות יכתיבו לנו.

כדי לצמצם פערים בעקבות קורונה, השנה תוצע אליכם תוכנית שש"ש (שנתית, שבועית, שנתית) הכוללת כ-70% מהמיומנויות והיא כוללת הצעות להוראה ומודים מואלצים לבערה והערכה. בנוסף לכך, מיקוד הלמידה תשפ"ב הכולל כ-70% מנושאי הלימוד שומר אחד על מקומן החשוב של כל המיומנויות הלשוניות הנדרשות ברכישת שפה שנייה ומאידך מיקוד זה יקל בסגירת הפערים שנוצרו בעטיו של מסגר הקורונה והשלכותיו.

מיקוד הלמידה תשפ"ב יהיה בתוקף לכל מוצרי הבערות בשנה"ל תשפ"ב. הפיתוח מקצועי של מורי העברית כולל (היסודי והעל יסודי) במגזר הדרוזי הכולל מערך השתלמויות בפסגות במחולות השונים, השתלמויות מקוונות, לימודי הסמכה ולימודים לתואר שני צמדו בראש סדר העדיפויות שלי בשנים האחרונות. כל אלו הם להערכתנו, צמוד התווק לקידום ההוראה והלמידה, למינוף ההישגים של התלמידים שלנו ובעיקר להוראה מיטבית אשר תצמיח את התלמיד במערכת החינוך הדרוזית לבואר בקיא בשפה העברית ומסוגל להשתמש בה בביטחון לכל מטרה בחייו הצמאיים בצולט שמחול לבית הספר.

אני מודה לכל אחת ואחד מכם על שיתוף הפעולה המלא עם בימי הקורונה הקשים ואת בעתיד לבוא.

וכמילות השיר: "לא קלה היא לא קלה דרכנו, עוד הדרכ רבה, המסע צדין לא תס..." (יצחק'ה רוטבליט), אק אני משוכנע שיחד נעלה ונצליח.

בערכת בריאות טובה לכם ולבני ביתכם,

איאד מוהנא

מפמ"ר עברית בחינוך הדרוזי

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

תוכן החוזר

	הוראת העברית בחטיבות העליונות
3.....	• המטרות המרכזיות של הוראת העברית כשפה שנייה בחטיבה העליונה
3.....	• ארגון הלמידה בחטיבה העליונה היבחנות בעברית ברמה בסיסית-3 יחידות היבחנות בעברית ברמה מוגברת – 5 יחידות
4.....	• נבחנים אקסטרניים, משפרי ציון ואחרים
5.....	הוראה והערכה בית ספרית במסגרת 30%
10.....	• מפרט התכנים : קריאה, האזנה, הבנת הנקרא והבעה בכתב ובעל פה
11.....	• מפרט התכנים : ידע לשוני
12.....	• מיומנויות והדגשים להוראה ולהערכה
	נספחים
13.....	• ממדי ההבנה על פי המסגרת המושגית של פיזה 2018
	• פירוט ממדי ההערכה להבעה בכתב
	הוראה והערכה במסגרת 70% היבחנות חיצונית (סמל שאלון 015381
15.....	• מיקוד הלמידה בחטיבה העליונה
15.....	נספח: דייק לשונך
17	הודעות משולחן המפמ"ר : לימודי הסמכה והשתלמויות
19.....	היבחנות בעברית ברמה מוגברת – יחידות ההרחבה
20.....	יחידה רביעית
26.....	יחידה חמישית
	מה עם צמצום פערים? תועבר למורים תוכנית ששב"ש
29.....	כנס רכזות ורכזי מקצוע של המזכירות הפדגוגית

העתקים

מר יגאל סלוביק, מנכ"ל משרד החינוך
ד"ר מירי שליסל, יושבת ראש המזכירות הפדגוגית
גב' דליה פניג, סגנית יושב ראש המזכירות הפדגוגית
מר משה זעפרני, מנהל אגף א שפות, המזכירות הפדגוגית
גב' איה חיראדין, מנהלת אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי, משרד החינוך
גב' דסי בארי, מנהלת האגף לחינוך על יסודי, המנהל הפדגוגי
מר גילאל אסעד, מפקח מחוז צפון במגזר הדרוזי
מפקחים כוללים במגזר הדרוזי במחוזות צפון וחיפה

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

מטרות ההוראה של העברית כשפה שנייה במגזר הדרוזי

- טיפוח הכשירות האוריינית הכתובה והדבורה בשפה העברית על פי [תוכנית הלימודים בשפה העברית לחינוך הדרוזי](#) ובהתאמה ליעדי משרד החינוך
- רכישת מיומנויות תקשורתיות בשפה העברית בכל ארבע אופנויות השפה: האזנה ודיבור, קריאה וכתבה
- פיתוח יכולת הבעה בעלפה בנסיבות תקשורתיות וחברתיות שונות, בהקשרים שונים ולנמענים שונים
- הרחבת אוצר מילים בעברית מתחומי דעת שונים
- פיתוח עצמאות, והנעה (מוטיבציה) ללמוד ולשכלל את היכולות הלשוניות של התלמידים בשפה העברית
- גיוון בדרכי ההוראה לרבות שילוב כלים דיגיטליים
- הטמעת דרכי ההערכה מגוונות – הערכה מסכמת ושילוב התלקיט בתהליך ההוראה למידה
- שילוב למידה פעילה וחוייתית, המבוססת על חומרי הוראה אותנטיים בעברית
- שיפור עמדת התלמידים כלפי השפה העברית

ארגון הלמידה בחטיבה העליונה

התוכנית להוראת עברית במגזר הדרוזי בחינוך העל-יסודי מבוססת על עיקרון הרצף המחייב את כל תלמידי המגזר בלימודים לאורך כל שנות הלימוד עד להיבחנות בבחינת בגרות בהיקף של 3 יחידות לימוד כתנאי מחייב לקבלת תעודת בגרות (להלן היבחנות ברמה בסיסית). לתלמידים במגזר הדרוזי תינתן האפשרות להגביר את לימודי העברית להיקף של 5 יחידות לימוד (להלן היבחנות ברמה מוגברת) במסגרת זו ייבחנו התלמידים בעל פה ויידרשו להציג בפני הבוחן פרויקט חקר ולהיות מסוגלים להידיין אודותיו.

היבחנות בעברית ברמה בסיסית – 3 יחידות לימוד¹

שכבת גיל		סוג ההערכה	סמל שאלון
כיתה י'	30%	הערכה חלופית בית ספרית – משימת כתיבה תהליכית (דגם הטיעון)	015383
כיתה י"א	70%	הערכה חיצונית-בחינת בגרות	015381

היבחנות בעברית ברמה מוגברת – 5 יחידות לימוד – היחידה החמישית

שכבת גיל		סוג ההערכה	סמל שאלון
כיתה י"ב	30%	כתיבת עבודת חקר במסגרת הערכה חלופית בית ספרית	015283
כיתה י"ב	70%	הערכה חיצונית ² : בחינת בגרות הבעה בעלפה	015285

¹ פרישת ההיבחנות הינה בגדר המלצה. התלמיד יוכל להגיש תלקיט עד סוף י"ב ו/או להיבחן במסגרת 70% גם בחורף וקיץ י"ב.

² מפרט תכנים ליחידה 5 – עברית מדוברת, הכולל את הנושאים הנדרשים וכן קריטריונים להערכה יישלחו לבתי הספר על ידי מפמ"ר העברית. הבחינה תתבצע ע"י בוחנים חיצוניים, על סמך כתבי מינוי שיישלחו אל בתי הספר.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

נבחנים אקסטרניים, משפרי ציון ואחרים

על פי הנחיות אגף הבחינות במנהל הפדגוגי, תלמיד אשר דווח למשרד החינוך ציונו בהערכה הבית הספרית 3 יחידות (סמל דיווח 015383) ורוצה לשפר את ציונו, יוכל לעשות על ידי היבחנות בבחינה חיצונית על 30% מתוכנית הלימודים המיועדת בדרך כלל להערכה בית-ספרית. בחינה זו נערכת בכתב ובתיאום עם המפמ"ר.

בשאלון 30% החיצוני (שאלון 015382). בחינה זו נערכת בכתב ובתיאום עם המפמ"ר.

תלמיד אשר דווח למשרד החינוך ציונו בהערכה הבית הספרית 5 יחידות (סמל דיווח 015283) ורוצה לשפר את ציונו, יוכל לעשות זאת אך ורק על ידי היבחנות בשאלון החיצוני (שאלון 015282), בחינה זו נערכת בכתב ובתיאום עם המפמ"ר.

נבחנים אקסטרניים ייבחנו בנוסף לשאלון 015381, בבחינה חיצונית על 30% מתוכנית הלימודים המיועדת בדרך כלל להערכה בית-ספרית. בחינה זו נערכת בכתב ובתיאום עם המפמ"ר (סמל שאלון 015382).

נבחנים אקסטרניים שירחיבו את לימודי העברית ייבחנו בכתב על בחינה הכוללת 100% מהחומר המיועד להשלמה מ-3 יח"ל ל-5 יח"ל לפי סמל שאלון 015282.

תלמידים דרוזים שלומדים במסגרת בתי ספר שאינם דרוזים, נבחנים לרוב על פי חוקת הזכויות אליה ניגשים כל תלמידי בית הספר בו הם לומדים, ועל כן לומדים עברית של החינוך הממלכתי הרגיל.

מנהלים שבמסגרת בית ספרם לומדים תלמידים דרוזים בודדים, יביאו בחשבון את פערי השפה בין דוברי העברית כשפת אם לבין התלמידים הדרוזים ויסייעו להם ככל האפשר לקראת בחינות הבגרות.

הדגשים

נושאי הלימוד הם ספירליים. אפשר לעסוק בהם בנקודות זמן שונות, ברמות העמקה שונות ומהיבטים שונים.

הנושאים הלשוניים יילמדו כחלק מהעיסוק בנושאים השונים בתוך הקשר ולא כחטיבה עצמאית ומנותקת. לכן חשוב שתיבנה תוכנית שנתית הכוללת הקנייה לצד חזרה ותרגול ומקדמת את המיומנויות האורייניות באופן ספירלי. תוכנית המשלבת הערכה מעצבת הנותנת מענה לשונות ברמות הידע של התלמידים ומקדמת יכולות תקשורתיות לצד פיתוח הבנה מעמיקה של טקסטים כתובים ושל שיח דבור בשפה העברית.

חומרי הוראה מצויים [בפורטל הפדגוגי עברית לדרוזים](#) בחטיבה העליונה.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

הוראה והערכה בית ספרית במסגרת 30% (סמל דיווח 015383)

במסגרת תוכנית 30% יוערכו התלמידים בעיקר באופנות הדבורה והכתובה בהתאם לעולמות השיח המופיעים [בתוכנית הלימודים בעברית לחינוך הדרוזי](#). אופנות זאת מחייבת את הטמעת הכשירות התקשורתית בשפה ומצריכה הבנה של מאפייני הסוגות השונות, הכפופים למטרותיהן. בתוך כך הלמידה וההערכה יתמקדו גם באופנויות האחרות: האזנה, הבעה בכתב והבנת הנקרא; אלו, כמו גם הנושאים הדקדוקיים, ישמשו מנוף לפיתוח ההבעה בעל־פה וליכולת ליצירת תקשורת יעילה במסגרת הכיתה והחברה.

עברית לבתי ספר דרוזיים: מקצועות חובה (שאלון 015383) הערכה חלופית

התלמיד יידרש לאסוף מידע רלוונטי, לגבש את עמדתו, לכתוב חיבור המבטא את עמדתו המנומקת ולהגישו **בכתב ובעל־פה** להערכת המורה.

הגשת משימת הסיום בעל־פה באחד האמצעים:

- מערכת הזום או כל אפליקציה אחרת (תלמיד - מורה)
- הסרטה + מצגת (יישלחו להערכת המורה)
- הקלטה בגוף המצגת (יישלחו להערכת המורה)

המלצה לביצוע משימת סיום

- דף שער המציג את נושא העבודה, שם התלמיד, מספר ת"ז, שכבת הגיל, שם בית הספר, שם המורה המלמד.
- מבוא הכולל מניעים לבחירת הנושא.
- חיבור באורך של כ-300 מילים בדגם של כתיבת טיעון (בהתאם לנדרש [בחוזר מפמ"ר עברית לדרוזים תשפ"א](#)).
- החיבור יכלול עמדה מגובשת של התלמיד אודות הנושא הנבחר וכן נימוקים מבוססים מתוך מקורות מידע אמינים ורלוונטיים. כחלק מדרישות הכתיבה הטיעונית יציג התלמיד גם טענות/טענות או גישות המנוגדות לעמדתו וישכיל להתמודד איתן.
- רישום ביבליוגרפי (APA) הכולל את מקורות המידע.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים
דרכי הערכה - חישוב הציון

מחווין להערכת הכתיבה

0% - 54%	55% - 69%	70% - 84%	85% - 100%	תבחינים להערכה	
אין עמדה/ העמדה אינה ברורה			הצגת עמדה ברורה בנושא	עמדה	א. תוכן ומבנה 50%
הצגת נימוקים חלקיים או מהימנים חלקית או כאלה שאינם קשורים לטענות — אין ביסוס / ביסוס חלקי / לא רלוונטי.			הצגת נימוקים מהימנים והגיוניים הקשורים לטענה ביסוס באמצעות דוגמאות, הסברים, ציטוטים טענת נגד והפרכתה כאמצעי לשכנוע וביסוס הטענה	הנמקה וביסוס, טענות נגד והפרכתן	
לכידות רעיונית קלושה ביותר / אין לכידות. אין קישוריות או הקישוריות לקויה / לא מתאימה.			לכידות רעיונית מיטבית לאורך כל החיבור באמצעים שונים: בקשרים נכונים, בחזרות לקסיקליות, באזכורים וכדומה	לכידות וקישוריות	
אין פתיח או פתיח עמום / מבולבל אין הצגה ברורה וחד-משמעית של הבעיה / הקונפליקט			סגיר הכולל מסקנה או המלצה (לא חובה)	סגיר: מסקנה/המלצה	ב. מבע 30%
משלב לשוני נמוך			משלב לשוני בינוני-גבוה ;	משלב לשון	
אוצר מילים וצירופים דל			אוצר מילים וצירופים מגוון ;	אוצר מילים	ג. תקינות 20%
משפטים שאינם תקינים, ובכלל זה שימוש לא תקין במילות יחס וביידוע. שימוש לא תקין בצורות ובהצטרפויות בפועל ובשם.			משפטים תקינים מבחינה תחבירית, בכלל זה שימוש תקין במילות יחס וביידוע שימוש תקין בצורות ובהצטרפויות בפועל ובשם	תקינות תחבירית ולשונית	
אין הקפדה על מוסכמות הכתיבה			חלוקה נכונה לפסקאות	היצג	
ריבוי שגיאות כתיב ופיסוק			כתיב נכון. פיסוק הגיוני.	כתיב ופיסוק	

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

מחווין להערכת ההבעה בעל־פה

תוכן - 18%			
טובה מאוד (=16-18%) 16-18 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	טובה (=13-15%) 13-15 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בינונית (=11-13%) 11-13 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בסיסית (=6-10%) 6-10 נק' מתוך 100 (בסה"כ)
התוצר (המצגת) – המצגת משקפת את הנושא באופן ברור, מתייחסת לכלל הרכיבים, ובנויה בהתאם לדרישות באופן מלא (מס' שקופיות, גופן, ללא סרטון, ביבליוגרפיה המבוססת על לפחות 3 מקורות מידע מהימנים).	התוצר (המצגת) – המצגת בנויה עם סטיות קלות מהדרישות, אך מבוססת על שני מקורות מהימנים לפחות. המצגת משקפת את הנושא באופן ברור.	התוצר (המצגת) – התלמיד מציג מצגת שאינה עונה על הדרישות הטכניות, ומבוססת על מקור אחד לפחות או על מקורות שאינם מהימנים. המצגת אינה משקפת את כל ההיבטים על הנושא	התוצר (המצגת) – התלמיד מציג מצגת שממחישה את הנושא באופן חלקי, אינה עונה על הדרישות או שאינה מבוססת כלל על מקורות.
הצגת המשימה - 34% (מהות המשימה 17% + אופן ההצגה 17%)			
טובה מאוד (=30-34%) 30-34 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	טובה (=25-29%) 25-29 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בינונית (=21-24%) 21-24 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בסיסית (=10-20%) 10-20 נק' מתוך 100 (בסה"כ)
מהות המשימה- (15-17 נקודות) התלמיד מציג את הנושא באופן מובן ומובנה. מבסס את דבריו על נימוקים, הסברים ו/או דוגמאות. במהלך שיחה ניתן להסיק שנעשתה חשיבה על הנושא ולמידת הנושא על כל רכיביו. השילוב של הפרזנטציה והצגת החומר החזותי מוצלח באופן עקבי. התלמיד מציג את חומרי העבודה באופן שממחיש את הנושא באופן ברור. (50%) ----- אופן ההצגה – (15-17 נקודות) התלמיד מפגין ביטחון בהצגה, עמידה זקופה, שפת גוף מתאימה, קשר עין, טון דיבור מתאים, רצף בדיבור. התלמיד מנצל את הזמן באופן מלא. (50%)	מהות המשימה- (12.5-14.5 נקודות) התלמיד מציג את הנושא באופן מובן. התלמיד מציג בשיחה שהוא הבין את מהות העניין. ההתייחסות לכלל רכיבי הנושא אינה שלמה, אך עם זאת השיח מתנהל סביב הנושא ללא סטיות. הפרזנטציה מתייחסת בנקודות רבות לחומר החזותי, אך השילוב לא מצליח באופן עקבי. התלמיד מציג את חומרי העבודה באופן שממחיש את הנושא בהיקף סביר. (50%) ----- אופן ההצגה - (12.5-14.5 נקודות) התלמיד מפגין ביטחון, אך לא מקפיד באופן מלא על כללי העמידה	מהות המשימה- (10.5-12 נקודות) התלמיד יכול להציג מספר היבטים על הנושא. התלמיד יכול להוסיף תיאורים והסברים נוספים על הנושא במהלך שיחה. הפרזנטציה מתייחסת לפעמים לחומר ויזואלי. החומר המוצג מוגבל ברצף, אך קשור לנושא. (50%) ----- אופן ההצגה – (10.5-12 נקודות) התלמיד אינו מפגין ביטחון, יושב בזמן ההצגה, לא יוצר קשר עין ואין רצף בדיבור. התלמיד קורא מהמצגת. זמן ההצגה הכולל אינו עולה על 7 דקות. (50%)	מהות המשימה- (5-10 נקודות) התלמיד יכול להציג היבטים אחדים על הנושא. התלמיד מצליח להשלים כמה היבטים על ידי שימוש בתיאורים ודוגמאות במהלך השיחה. הפרזנטציה לא מתייחסת לחומר הוויזואלי או שהשימוש בה נעשה באופן לא נכון. (50%) ----- אופן ההצגה – (5-10 נקודות) התלמיד אינו מפגין ביטחון, יושב בזמן ההצגה, לא יוצר קשר עין ואין רצף בדיבור. התלמיד קורא מהמצגת. זמן ההצגה הכולל אינו עולה על 7 דקות. (50%)

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

		מול קהל או שאינו שומר באופן עקבי על רצף בין הדברים ורצף בדיבור. זמן ההצגה של התלמיד הוא כ- 12 דקות (כולל ההצגה העצמית). (50%)	
אמצעים לשוניים - אוצר מילים 30%			
טובה מאוד (27-30%) 27-30 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	טובה (22-26%) 22-26 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בינונית (18-21%) 18-21 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בסיסית (10-17%) 10-17 נק' מתוך 100 (בסה"כ)
אוצר המילים מספיק להביע דעה בנושאים מגוונים מתחומי העניין של התלמיד (בית ספר, משפחה, פנאי). התלמיד יכול לפעמים להיעזר בהסבר עקיף כאשר חסר אוצר מילים רלוונטי.	אוצר המילים מספיק להביע דעה בנושאים מוכרים. לעיתים משתקף קושי בשליפת אוצר מילים מתאים.	אוצר המילים מספיק להביע את עצמו במצבים קונקרטיים וצפויים. התלמיד מסתמך על ביטויים ששינן.	אוצר המילים בסיסי. יכול לבטא את עצמו במספר ביטויים מוגבל ממצבים יומיומיים וקונקרטיים.
תקינות - יכולות של שימוש נכון ומדויק בשפה (דקדוק ותחביר) 18%			
טובה מאוד (16-18%) 16-18 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	טובה (13-15%) 13-15 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בינונית (11-13%) 11-13 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בסיסית (6-10%) 6-10 נק' מתוך 100 (בסה"כ)
התלמיד מראה שליטה גבוהה במבנים דקדוקיים, אם לוקחים בחשבון את מאפייניה של השפה המדוברת.	התלמיד מראה רמה טובה של שליטה במבנים דקדוקיים. הטעויות לא מפריעות לתקשורת.	התלמיד משתמש נכון בדרך כלל בכמה מבנים פשוטים. ייתכנו טעויות בסיסיות שיטתיות. התקשורת עשויה להיות מושפעת מהטעויות.	התלמיד משתמש רק בכמה מבנים פשוטים בצורה נכונה, עושה טעויות רבות אשר משפיעות לרעה על התקשורת.

הערכת משימת הסיום

כיהא לכתובה בכלל ולפיתוח תהליכי כתיבה בשפה שנייה בפרט, ההערכה תהיה תהליכית ותתקיים בשתי תחנות זמן שונות שייקבעו מראש. התלמידים ישלחו את טיוטת עבודותיהם להערכה בכל אחד מהמועדים ויידרשו לתקן בהתאם להערות הכתיבה של המורים (הערות מקדמות כתיבה). ציון תהליך הטיוט יהווה חלק מהציון הסופי בסעיף ה"תלמידאות".

על המורים לשמור את כל תהליכי העבודה של התלמידים בצורה מסודרת בתיקיה אחת שבה תיקיות משנה לכל אחד מהתלמידים.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים
הכנת המורים למטלה

תהליכי כתיבה כמו גם עקרונות ההבעה בכתב וההבעה בעליפה הם תשתית בהכשרת מורים לעברית במגזר הדרוזי במסגרת ההשתלמויות, כמו גם במסגרת לימודי ההסמכה להוראת העברית כשפה שנייה.

יתקיימו מפגשי הדרכה למורים בשלוש תחנות מרכזיות:

- לפני תחילת העבודה
- לפני קבלת טיוטה ראשונה מהתלמידים
- לפני בדיקה והערכה של התוצר הסופי

דרכי בקרה

- רכז מקצוע העברית ישלח למפמ"ר את פירוט תאריכי ההערכות כפי שיינתנו לתלמידים, ושבהתאם להם יינתן הציון בהתאם לנוהל.
- תיערך באמצעותי (בדיקת מפמ"ר) בקרה מדגמית הן במהלך העבודה והן בסופה.

פירוט הנושאים יישלח עם פתיחת שנה"ל

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים
מפרט התכנים להוראה ולהערכה במסגרת 30% בכיתה י

קריאה, האזנה, הבנת הנקרא והבעה בכתב ובעל־פה			
פרקים	נושאים	פירוט	הדגשים
קריאה בקול	קריאה של טקסטים מנוקדים ובלתי מנוקדים מהתנ"ך, מהשירה, מהסיפורת	פענוח : התלמיד יזהה את נושא הטקסט המושמע. התלמיד ידע לנסח את הרעיון המרכזי / המסר של הטקסט המושמע בכתב ו/או בעל־פה.	מיומנויות ההאזנה והבנת הנשמע ישולבו כחלק מנושא הקריאה בקול תוך עיסוק בטקסטים מעולמות השיח השונים וכן תוכניות אירוח, משדרי אקטואליה וכל החומרים הרלוונטיים המצויים בתקשורת, בערוצי הטלוויזיה החינוכית בעברית ודומיהם.
האזנה והבנת הנשמע	האזנה לקטעי אודיו, קטעי קריאה, צפייה בתשדירים וכדומה.	התלמיד יאתר מידע מתוך הטקסט המושמע בהתאם לשאלות הניתנות בשלב ההאזנה. התלמיד יעריך את הנאמר; ינקוט עמדה; יגיב לנאמר באופן ממוקד וענייני.	
הבעה בעל־פה-עברית מדוברת	פרזנטציה: הצגת עמדה מנומקת ומשכנעת (הצגת טיעון) אורך הפרזנטציה: כ-5 דקות	פרזנטציה בנושאים שונים כל אלו יתועדו בתלקיט ויכללו תהליכי הוראה ובקרה: מחווניים ומשובים.	בשיעורי העברית חשוב לייצר הזדמנויות לאינטראקציה הכוללת האזנה ודיבור לשם פיתוח היכולת התקשורתית ופיתוח מודעות לכללי הדיבור תוך הכרת הקודים החברתיים-התרבותיים ונורמות ההתנהגות הנהוגות בדיבור.
הבנת הנקרא	במרכז הפרק יעמדו טקסטים מסוגים שונים לרבות טקסטים חזותיים בסוגות אלה: - טקסט מידע - טקסט טיעון - טקסט מדריך (שימושי) טקסטים בהיקף כולל של כ-400 מילים.	הכרת רכיבי דגם הטיעון המורכב: טענה, נימוקים, ביסוס, טענת נגד, הפרכה, מסקנה/המלצה התלמיד ידע לזהות את הרכיבים הללו בטקסט הטיעון התלמיד יזהה את הטענה המרכזית של הטקסט את מטרת הטקסט ואת דעתו של הכותב (גלויה או סמויה). המללה, הפקת מידע והסקת מסקנות מטקסטים חזותיים	בשיעורי עברית יש לחשוף את התלמיד למגוון רחב של טקסטים מידעיים וטיעוניים לרבות טקסטים חזותיים , כגון טבלאות, תמונות ותרשימים. לעל הטקסטים להיות בנושאים שונים. העבודה על טקסטים תתמקד בפיתוח מיומנויות אורייניות בהבנת הנקרא ושאלת שאלות בממדי ההבנה על פי המסגרת המושגית של פיזה .
סמנטיקה ואוצר המילים	נרדפות, ניגודיות והיכללות משמעות נלווית (קונוטציה חיובית או שלילית)	יש לשלב שימוש במילון. התאמת ההגדרה והמשמעות המילונית להקשר. הבנת משמעויותיהן של מילים בתוך הקשר	הוראה מפורשת ומתוכננת של אוצר מילים מילים ומושגים מעולם הלימודים ומתחומי חיים שונים
הבעה בכתב	כתיבת חיבור טיעון; הבעת עמדה והנמקתה; מכתב לנמענים שונים כגון כתיבת מכתב תודה, מכתב תלונה, נייר עמדה, המלצה על סרט, ספר או סדרה. היקף הכתיבה כ-200 מילים כתיבת סיכום של טקסט אחד או יותר.	הבעה בכתב במסגרת 30% לתלמידים שהעברית אינה שפת האם שלהם כוללת כתיבה בסוגות שונות ולמטרות שונות, כתיבה בזיקה לטקסטים או שאינה בזיקה לטקסטים. הסיכום הוא טקסט הנסמך על טקסט או טקסטים אחרים. הסיכום נאמן לטקסט המקור אך הוא יחידה טקסטואלית עצמאית.	הוראת הכתיבה היא ספירלית ויש להרחיב את היקפי הכתיבה בהדרגה ובהתאם למטרת הכתיבה, לסוג הכתיבה ולאופי המטלה. להערכת הכתיבה ראו פירוט ממדי ההערכה להבעה בכתב בהוראת הסיכום יש לעמוד על הוראת רכיבי הסיכום: השמטה, הכללה והבניה. ³

³ מומלץ לקרוא את המאמר **לעבד טקסט מבלי לאבדו** על מלאכת הסיכום בראי בחינת הבגרות.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

המשך: מפרט התכנים להוראה ולהערכה במסגרת 30% בכיתה י

ידע לשוני		
התחום הלשוני הנבחר ללמידה במסגרת 30% מבוסס על הנלמד בחטיבות הביניים וכולל העמקה בתחומים אלו תוך הקנייה של מערכת הלשון העברית בכללותה. הוראת הלשון בהיבט פונקציונאלי בהתבסס על הקשר כתוב או דבור.		
פרקים	נושאים	פירוט והדגשים
תחביר	צירופי הסמיכות צירופי שם עצם ושם תואר צירופי סמיכות ושם תואר	פירוק, הרכבה ויצירה של המבנים האלה: צירופי סמיכות: השינויים החלים בנסמך; ריבוי הסמיכות; פירוק הסמיכות; יידוע הסמיכות התאמת הפועל או האוגד לצירוף הסמיכות נטיית מילות היחס ביחיד וברבים תקינות בהצטרפות מילות היחס לפועל
עמודי המשפט	המשפט הפועלי המשפט השמני (נושא-אוגד-נשוא)	הכרת עיקרי המשפט: הנושא, הנשוא, משלימי השם (לוואים) ומשלימי הפועל – הבחנה בין תיאור למושא האוגד ונטייתו: הפועל 'להיות' בעבר ובעתיד כינויי הגוף (הוא, היא, הם, הן)
סוגי משפטים	פשוט פועלי/שמני מחובר/מאוחד משפט מורכב	הכרת המבנה התחבירי של המשפטים: פשוט, מחובר (מאוחד) ומורכב הכרת הקשרים הלוגיים
קשרים לוגיים במשפט ובטקסט⁴	משפטי סיבה ותוצאה	לפני שם העצם: בגלל ה- פסוקית סיבה (במשפט מחובר או מורכב) הבאה בתחילת המשפט או באמצעו: משום ש, מכיוון ש, מאחר ש, כי, לכן, לפיכך, על כן, בעקבות זאת
	משפטי ויתור	פסוקית ויתור הבאה בתחילת המשפט או באמצעו: אבל, אך, בכל זאת, למרות, על אף, אף על פי ש, על אף ש, גם אם, אף על פי כן, עם זאת
	משפטי תנאי	תנאי קיים: בלי/בלא, ללא, אם תנאי בטל: לו, אילו, לולא, אילולא
	משפטי הוספה והדגשה	ו, גם, בנוסף על כך, זאת ועוד, יתר על כן, יתרה מזו, לא רק... אלא גם...
	משפטי זמן	כש...לאחר ש... כאשר... וכן מילות הזמן המתייחסות לנקודת זמן ספציפית עצמאית הנלמדות בפריטים לקסיקליים: היום, מחר, לעתים, עתה, אשתקד, מעולם, לעולם, קודם לכן וכדומה.
		לפני שם עצם: למען, לשם כדי/בשביל + שם פועל כדי ש- לפני פועל בעתיד
	תקינות תחבירית ⁵	זיהוי מבנים תחביריים (ברמת הצירוף או המשפט) משובשים ותיקונם לרבות הסבר השיבוש או הבחירה במבנה התקין שימוש תקין במילות היחס בעברית
	דיבור ישיר ועקיף	זיהוי, המרה ופיסוק,

⁴ את הקשרים הלוגיים יש להורות ברמת המשפט, הפסקה והטקסט השלם לצורכי ההבנה וההפקה של הטקסטים. יש לעמוד על השימוש המדויק של מילות הקישור במשפט ולהימנע משינון בעל פה של טבלאות קשרים למיניהן

⁵ דוגמאות לתשואול: תקן את השיבוש וכתוב כל משפט בצורה התקינה: 1. שמות פרטיים של תינוקות נרשמות בתעודה 2. הפער בין הרצונות הייתה הבעיה העיקרית

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

פונולוגיה	דגשים הטעמה	קל, משלים, תבניתי מלרע ומלעיל (לצורך דיוק בקריאה ובדיבור)
מערכת הצורות	הפועל	גזרת השלמים (לרבות מרובעים): שורש, צורני נטייה, זמן, גוף הכרת שבעת הבניינים וצורני הבניין, הזמן והגוף זיהוי של שורשים של פעלים מהגזרות: נחי פ"א, נחי פ"י, נחי ל"י, נחי ל"א, נחי ע"י, נחי ע"א בנייה של פעלים בגזרות: שלמים (לרבות מרובעים): , חסרים, נחי פ"א, נחי פ"י, נחי ל"י, נחי ל"א, נחי ע"י, נחי ע"א, נחי ע"י, נחי ע"א במשפט (באמצעות שורש נתון או שם פועל)
	השם	מיון של שמות לפי שורש ומשקל (מכלל הגזרות המפורטות לעיל), בסיס וצורך סופי, הכרת שמות הפעולה בבניינים השונים בגזרת השלמים הכרת משמעויות המשקלים: מְקַטֵּל, מְקַטֵּלָה, מְקַטֵּלָה, מְקַטֵּלָה מְקַטֵּלָה, מְקַטֵּלָה, מְקַטֵּלָה, מְקַטֵּלָה הכרת משמעויות הצורנים: סָן, סִי, סִית, סוֹן, סְאִי, סוֹת
	תקינות בפועל ובשם ⁶	זיהוי שיבושי לשון תיקונים והנמקה בחירת צורה תקינה והנמקה
	שם המספר	שימוש תקין בשם המספר: הנטייה וההתאם. הסוג: מספר יסודי (מונה), סידורי, סתמי, תאריכים

מיומנויות והדגשים להוראה ולהערכה⁷

במהלך שיעורי עברית יש לחשוף את התלמיד למגוון רחב של טקסטים בסוגות שונות, בנושאים שונים ובהיקפים שונים⁸.

יש לשלב טקסטים חזותיים, כגון: תמונות, תרשימים, גרפים, טבלאות, לרבות טקסטים זעירים, כגון דבקות, מודעות ופרסומות.

יש חשיבות רבה ברכישת שפה לעיסוק שיטתי בטקסטים מנקודות ראות שונות בהבנת הנקרא, לרבות התמקדות באוצר מילים, על כן יש להקפיד על קריאה של לפחות טקסט אחד בשבוע (בכיתה או בבית, בעבודה משותפת או בעבודה עצמית) וכ-20 טקסטים בשנה. חשוב שהטקסטים יהיו בהיקפים שונים ובסוגות השונות, מודפסים ומקוונים.

מומלץ לארגן את הטקסטים סביב נושאי תוכן. אפשר לבחור נושאים מרכזיים מן האקטואליה, מן התחום החברתי והבינאישי, מן התחום האזרחי, מן התחום הערכי-מוסרי, מעולם המדע וכיוצא באלו. לנושא הנבחר רצוי להביא שני טקסטים או יותר. בכל נושא כזה כדאי לקיים פעילות של סיכום ופעילות של כתיבה בעקבות הטקסטים.

הוראת הסיכום: פעולת הסיכום כוללת עיבוד וקיצור של טקסט נתון. פעולה זו מצריכה הבנה טובה של הטקסט הנתון, הבחנה בין עיקר וטפל, ניסוח מחדש של האמור בטקסט המקור. הסיכום יהיה טקסט עצמאי לכיד ומקושר.

⁶ התקינות במערכת הצורות היא חלק מהלמידה הנדרשת בשפה שנייה וחוליה חשובה בזיקה שבין הידע הלשוני ובין מימושו בדיבור היומיומי, בתקשורת הבינאישית ובדיבור מול קהל. אי לכך בהוראה ובהיבחנות יושם דגש על טעויות שכיחות בשפה העברית כשפה שנייה, כגון טעויות בהתאם, בהצטרפויות הפועל והשם, בהשמטת מילת היחס 'את' וכדומה.

⁷ מחווניים להערכת תוצרי הקריאה, ההבעה בעלפה וההבעה בכתב יעמדו לרשות המורים [בפורטל הפדגוגי עברית לדרוזים](#).

⁸ מומלץ לקרוא את תתי-הפרקים [טיפולוגיה של טקסטים](#) וקריאה והבנת של טקסטים

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

נספחים:

א. ממדי ההבנה על פי המסגרת המושגית של פיזה 2018

איתור מידע

- איתור פרטי מידע גלויים בטקסטים, הן המרכזיים הן הנלווים.
- זיהוי קשרים לוגיים גלויים, כגון זמן, סיבה ותוצאה, הכללה ופירוט, הסתייגות, השוואה
- ארגון מחדש של פרטי המידע בטקסט, כגון סידור מידע ברצף, שיבוץ מידע בטבלה

הבנה

- הבנת מטרת הטקסט ונושא הטקסט
- הבנת הרעיון המרכזי של הטקסט
- הבנת עמדות שונות המוצגות בטקסט
- הבנת קשרים לוגיים שאינם גלויים, כגון סיבתיות, הכללה ופירוט, השתלשלות עניינים, השוואה
- הבנת משמעות של מילים ושל צירופים מתוך הקשר
- הבנת אזכורים
- יצירת הכללות ופירוט
- השוואה
- מיזוג של פרטי מידע מן הטקסט/ים
- הסקת מסקנות מן הטקסט כולו ומחלקים ממנו

הערכה ושיקוף

- הערכת תוכן הטקסט (טענות, אמירות, עמדות)
- השוואה או קישור בין המידע והרעיונות שבטקסט ובין ידע חיצוני, ניסיון אישי או עמדות של הקוראים
- העלאת השערות בנוגע לטקסט
- הצגת טיעונים מחוץ לטקסט ו/או הצגת הוכחות שמחוץ לטקסט לשם ביסוס
- הערכת מידת הרלוונטיות של פיסת מידע
- עימות המידע שבטקסט עם קודים חברתיים, מוסריים
- שימוש במידע העולה מן הטקסט/ים להקשרים, למצבים אחרים

הערות:

- הוראת הבנת הנקרא משותפת ל-30% ל-70%. אשר על כן מומלץ לבנות תוכנית ספירלית רב שנתית.
- לעיסוק שיטתי בטקסטים מנקודות ראות שונות בהבנת הנקרא, לרבות התמקדות באוצר מילים, יש חשיבות רבה ברכישת שפה. על כן יש להקפיד על קריאה של לפחות טקסט אחד בשבוע (בכיתה או בבית, בעבודה משותפת או בעבודה עצמית) וכ-20 טקסטים בשנה. טקסטים יהיו בהיקפים שונים ובסוגות השונות, מודפסים ומקוונים.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

ב. פירוט ממדי ההערכה להבעה בכתב

כללי, הבנת המטלה

- היענות למאפייני הסוגה
- מודעות לנמען: שילוב המידע הדרוש לנמען לשם הבנת הטקסט
- עמידה בהיקף הכתיבה הנדרש

תוכן ומבנה

- מיצוי התוכן: פירוט / צמצום, הצגת מורכבות רעיונית, הצגת נקודות ראות שונות וכדומה
- הימנעות ממידע עודף
- יצירת טקסט עצמאי (שאינו תלוי בטקסט אחר): טקסט המכיל את המידע הדרוש לקורא כדי להבין את הטקסט
- יצירת לכידות רעיונית
- קישור בין משפטים ובין פסקות; חזרות לקסיקליות, אזכורים

לשון

- שמירה על משלב לשון הולם
- אוצר מילים: עושר לשוני ודיוק במשמעות
- תחביר: מבנה משפט תקין, התאם דקדוקי (מין, מספר, זמן, גוף ויידוע), שימוש תקין במילות יחס ובמילות קישור
- פיסוק: שימוש הולם בסימני הפיסוק
- כתיב נכון (הנבחנים ברמות ב' ו'ג זכאים להתעלמות משגיאות כתיב בהערכת המטלה).

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

מיקוד הלמידה 70% (015381)

<https://edu.gov.il/mazhap/mafmar/hebrew-druze/Pages/inspector-desk.aspx>

נספח: דייק לשונך – שיבושי לשון ותיקוני הגייה בעברית המדוברת⁹

יודגש כי אין הכוונה לחזור להוראה מקיפה של תורת ההגה כפי שהיה נהוג בעבר, כשהמוקד היה תהליכים לשוניים לכשעצמם. כאמור, עניין **התקינות** הוא במוקד ההוראה, וכדי להבין את הטעות ולשרשה יש להבין את מקור הטעות ואת הסיבה לה. על כן בהוראה יופיעו מושגים מרכזיים ההכרחיים להבנת תופעות לשוניות המשתקפות בטעויות הלשון הרווחות.

צורות המבטאות טעויות שכיחות אשר תקניות בהגייתן מצריכה ידע בתורת ההגה.

מונחים בתורת ההגה	כלל לשוני או סיבה לשיבוש	דוגמאות	הערה
שווא נח שווא נע דגש קל דגש חזק	דגש קל באותיות בג"ד כפ"ת יצוין / ייהגה אחרי שווא נח	יִסְפֹּר / יִסְפָּר נִתְפָּר / נִתְפֹּר נִשְׁפֹּר / נִשְׁפָּר	כל הדוגמאות נסבות סביב קיומו או היעדר קיומו של דגש באותיות בכ"פ, המבוטא בהגייה כיום.
	לא יצוין / ייהגה דגש אחרי שווא נע או חטף	מִכְבֵּס / מִכְבֹּס שִׁפְּךְ / שִׁפֹּךְ לֹאכֶף / לֹאכֵף	
	דגש חזק בבניינים ובמשקלים קבועים	לִיבָא / לִיבֵא שְׁלָבִים / שְׁלָבִים	
	היעדר דגש בבניינים ובמשקלים שאינם דגושים	נִכְחַד / נִכְחָד הַכְחִישׁ / הַכְחִישׁ יִלְכֹּד / יִלְכָּד	
השפעת עיצור גרוני על ההגייה	תשלום דגש לפני עיצור גרוני	בֵּרַר / בֵּרָר מִנְהַל / מִנְהָל לְהַרְגֶּה / לְהַרְגֵּה חֶרֶשׁ / חֶרֶשׁ	יש להדגיש רק את המקרים המבוטאים בהגייה (התלמיד לא יידרש למקרים שהשינוי בהם הוא בניקוד אך אינו מבוטא כיום, כגון מִפְּרֶשׁ / מִפְּרֶשׁ* פְּרֶשׁ / פְּרֶשׁ*)
	לא יחול תשלום דגש במקרים אלה	שִׁעְרָנוּ / שִׁעְרָנוּ מִגְחָךְ / מִגְחָךְ	
	הנמכת תנועה	הַחְלִיט / הַחְלִיט	
לא תחול הנמכת תנועה בהיעדר עיצורים גרוניים		מִגְחַכְת / מִגְחַכְת מִתְוַכַּח / מִתְוַכַּח	את ניקוד הה"א בבניין הפעיל מומלץ להורות גם בהקשר הניקוד השונה שלה בגזרות השונות: הַשְּׁלִים, הַצִּית, הַכִּין

⁹ לקוח מתוך חוזר המפמ"ר להוראת העברית בחטיבות העליונות, הפיקוח על הוראת העברית

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

צורות אשר תקינות בהגייתן מצריכה הכרת המערכת המורפולוגית העברית

הערות	דוגמאות	
	אני אָבוא / יָבוא	א' אית"ן בגוף ראשון בעתיד
רק להבחנה המבוטאת בהגייה, בעיקר בהגיית א' אית"ן	אָמלא / אַמלא אָלחם / אַלחם	גוף ראשון בעתיד בבניינים השונים
יילמד כחלק ממאפייני הגזרות ומנטיית הפועל	יכלתי / יכלתי ישנים / ישנים לרַכב / לרַכב	שימוש נכון בנטיית הפועל, בתבניות ובמשקלים
יילמד כחלק ממאפייני הגזרות	הכניס / הכניס הפיר / הפיר החמיר / החמיר מכין / מכין מתז / מתז	הגיית בניין הפעיל בעבר ובהווה בגזרות השונות
יילמד כחלק ממאפייני הגזרה	השתנה / השתנה (בעבר) תירה / תירה	אנאלוגיות שגויות בגזרת נל"י/ה
יילמד כחלק ממאפייני הגזרה	ממלא / ממלא ידכא / ידכא	אנאלוגיה שגויה בגזרת נל"א
	מספרה / מספרה מצנח / מצנח הכרח / הכרח	צורות תקינות על פי המשקל

• **דיוקי הגייה בהקשר**

הכרת הצורה התקנית בהקשר מצריכה ידע לשוני והבנת משמעות הפועל, כגון נוצרות / נוצרות; העז / העז; פנס / הפנס.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

הודעות משולחן המפמ"ר

פיתוח מקצועי - השתלמויות ולימודי הסמכה

לימודי הסמכה :

לאור ההצלחה הרבה בשנתיים האחרונות נפתח השנה שוב את התוכנית היוקרתית להסמכת המורים להוראת העברית במגזר הדרוזי. תוכנית ההסמכה הינה הזדמנות להתמחות ייחודית בהוראת השפה העברית כשפה שנייה, למורי העברית במגזר הדרוזי. במהלך לימודי ההסמכה יינתן טיפול מיוחד למיומנויות השונות של רכישת השפה: האזנה, דיבור, הבנת הנשמע, כתיבה והבנת הנקרא. דגש מיוחד יינתן גם לדרכי הוראה יצירתיות ועדכניות, המעשירות את אוצר המלים, יכולת ההבעה בכתב ובעל פה, הבנת הנקרא והנשמע, ועוד.

השתלמויות

כל העקרונות לניהול המקצוע ולארגונו לפי מדיניות אחידה בין כלל בתי הספר	מט"ח	רב גילאי	רכז מקצוע עברית במגזר הדרוזי
השתלמות זו תקנה כלים יישומיים לפיתוח ההניעה (מוטיבציה) של התלמידים לדבר. יוצגו כלים דידקטיים לשילוב הדיבור בצורה חווייתית החל מדיבור ספונטני ועד לדיבור מתוכנן בדיון.	מט"ח	רב גילאי	דיבור בפני קהל
השתלמות זו תקנה את עקרונות קידום מיומנות הכתיבה לתלמידים, שהעברית אינה שפת אמם	מרכז פסג"ה	חט"ע	הוראת כתיבה וקידום כתיבה – שלב א
השתלמות זו תעמיק בקרב משתתפי ההשתלמות של שלב א' בתשפ"א את עקרונות קידום מיומנות הכתיבה לתלמידים, שהעברית אינה שפת אמם	מרכז פסג"ה	חט"ע מורים שהשתתפו בשלב א בלבד	הוראת כתיבה וקידום כתיבה – שלב ב'
התכנים נמצאים בגוף הכותרת	מרכז פסג"ה	חט"ע	דרך המלך בהקניית מיומנויות בהבנת הנקרא וברכישת אוצר מילים בשפה שנייה
התכנים נמצאים בגוף הכותרת	מרכז פסג"ה	על יסודי	תחביר בשירות ההבעה בכתב

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

הפורטל הפדגוגי עברית

[הפורטל הפדגוגי עברית לדרוזים](#) למורי החטיבות העליונות שואף להיות ארון הספרים והמרכזייה הפדגוגית הווירטואלית של המורה לעברית. הפורטל הוא מאגר עדכני של חומרי למידה וההערכה כמו גם של כלי עזר למורה, ספרות מקצועית ועוד. במסגרת העבודה השיתופית בתוך צוות העברית ובין צוותי העברית במגזר הדרוזי במחוזות השונים – מפורסמים בפורטל עבודות, יחידות הוראה ומערכי שיעור שנכתבו על ידי עמיתים. השימוש בחומרים הוא על פי שיקול דעתו של המורה המשתמש ובהתאם לצרכיו. אתם נקראים לשתף ולהעביר מפרי עבודתכם למען הקהילה כולה. את חומרי ההוראה העבירו ישירות [לד"ר נורית גנץ](#), יועצת דידקטית להוראת העברית במגזר הדרוזי.

תיק תוכניות הלימודים

[תיק תוכניות הלימודים לעובדי הוראה במגזר הדרוזי](#) הוא כלי מקוון חשוב ומשמעותי ללמידה. התיק מציג את כלל תוכניות הלימודים בכל תחומי הדעת, בכל שכבות גיל ובכל המגזרים. התיק מאפשר לתכנן את התהליך הלימודי והחינוכי ביעילות מרבית תוך יצירת קשרים בין ידע, מיומנויות וערכים כפי שעולים מתוכניות הלימודים בתחומי הדעת השונים.

תיק תוכניות הלימודים כולל את המידע הזה:

1. הידע הנדרש עלפי תוכנית הלימודים
2. המיומנויות המרכזיות בכל תחום דעת (קוגניטיביות, תוך אישיות ובין אישיות)
3. הערכים המרכזיים בתחומי הדעת השונים
4. מגוון חומרי למידה, יחידות הוראה, סרטונים וכלי הערכה

תיק תוכניות הלימודים מעודד לגוון את אופני הלמידה תוך שימוש בכלים עכשוויים ברוח הלמידה המשמעותית. התיק מהווה חלק ממהלך אסטרטגי לאומי רחב היקף אשר נועד להתאים את הלמידה לאתגרי המאה ה-21.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

יחידות ההרחבה בעברית למגזר הדרוזי

כללי

אחת ממטרות המקצוע **עברית במגזר הדרוזי** היא שיפור הכשירות האוריינית הדבורה (עברית מדוברת) והכתובה (הבעה בכתב) בשפה העברית לשם טיפוח בוגר אורייני המסוגל להביע את מחשבותיו ודעותיו בכתב ובעלפה. (ברוח המטרות [בחזר מפמ"ר עברית לדרוזים תשפ"א](#))
לשם מימוש יעד זה, החל משנת הלימודים תשפ"א יילמד חומר הלימוד ביחידות ההרחבה בצורה ספיראלית ומצטברת תוך שילוב ארבע מיומנויות השפה (האזנה, קריאה, דיבור וכתובה). בכל אחת מהיחידות תועמד במוקד ההוראה מיומנות מרכזית אחת שיתלווה לה תוצר לימודי.

- **יחידה רביעית** – המיומנות במוקד הלמידה: הבעה בעלפה
15285 תוצרי למידה: שתי פרזנטציות (הרצאת דברים)
- **יחידה חמישית** – המיומנות במוקד הלמידה: הבעה בכתב
15283 תוצר למידה: מאמר / חיבור עיוני-טיעוני

ארגון הלמידה וההערכה

ארגון הלמידה מעמיד את הבחירה בין מוקדי ההעמקה השונים. בכל אחת מהיחידות יידרשו התלמידים לעסוק בקריאה והבנת הנקרא, בהבעה בכתב ובהבעה בעלפה תוך שהם מיישמים את הידע הלשוני שנלמד לאורך השנים.

- מידע מפורט ראו [בחזר מפמ"ר עברית לדרוזים תשפ"א](#)
- חומרי עזר להוראה ולהערכה ראו [בפורטל עברית לדרוזים](#)
- דגם הטיעון – יחידות מוקלטות: [יחידה 1](#), [יחידה 2](#), [יחידה 3](#)
- עקרונות הדיבור ועמידה מול קהל – [יחידה מוקלטת](#)
- מחוון להערכת מצגת [כאן](#)

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

יחידה רביעית - 015285

תוצר הלמידה : התלמיד יציג **שניים** מתוך חמשת הנושאים לפי בחירתו.
אופן ההצגה : בהתאם לעקרונות הדיבור בציבור, למשל שפה ברורה וקולחת, אוצר מילים רחב ואינטונציה מתאימה.
אביזרים נלווים : מצגת (לכל אחת מהפרזנטציות) המתאימה לנושא ההרצאה ולדרישות המטלה.

כללי :

- הציון יהווה 28% מכלל הציון בהרכב ל – 5 יחידות לימוד.
- הבחינה תתבצע על ידי בוחנים חיצוניים, על סמך כתבי מינוי שיישלחו אל בתי הספר.

תבחינים (קריטריונים) להערכה :

הצגה עצמית + הצגת פרויקט

- חלק זה מהווה 28% מהציון הכולל בבחינה ביחידות ההרחבה.
- משך המשימה בכללותה : 15 דקות.

ההצגה העצמית

משך המשימה : 3 דקות

הדגשים :

- אופן ההצגה : מונולוג ודו שיח חופשי
- שטף דיבור, שימוש באוצר מילים, הגייה, מבנה משפט, שפת גוף, יכולת שיחה על מצבים יומיומיים כלליים
- התלמיד יציג את הזהות האישית שלו, תחביביו, תוכניותיו לעתיד, סיפור אישי חוויתי שעיצב את אישיותו (אם יש כזה).
- אם התלמיד יבחר לספר סיפור אישי, הוא ייכלל בתוך השיח ולא יבוא במקומו.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

הצגת הפרויקט - פרזנטציה

משך המשימה : 12 דקות.

הדגשים :

- התלמיד יבחר **שניים** מהנושאים המוצגים במסמך זה (עמודים 6-7) ולאחר אישור המורה יחל בעבודת איסוף החומרים, כתיבת טיוטות ושכתובן בהתאם להערות המורה והמלצותיו. בתום תהליך הכתיבה ולאחר גיבוש התכנים **בשני הנושאים** שנבחרו יתרגל התלמיד בעזרת משוב מהמורה את אופן הצגת הנושא בעל פה, תוך שימת דגש על עקרונות ההבעה בעל פה.
- על התלמיד להיות מוכן להצגת כל נושא במשך 12 דקות.
- התלמיד ייבחן במסגרת זמן זה על נושא אחד או שניים מהנושאים שהכין, בהתאם לשיקול דעתו של הבוחן.
- יש לבסס את ההרצאה על לפחות שלושה מקורות מידע כגון : מאמרים מדעיים, ספרים או תכנים מהימנים מהאינטרנט. (על כל המורים מוטלת החובה ללמד מהו מקור מהימן ולאשר את המקורות טרם תחילת העבודה של תלמידיהם)
- הבוחן יבדוק את מידת בקיאותו של התלמיד בתוכן המוצג במטרה לוודא כי הוא אכן חקר את הנושא על כל היבטיו והשכיל לגבש דעה עצמאית ומנומקת כהלכה.
- התלמיד נדרש להשתמש במבנים רטוריים מתאימים לנושא הנבחר. **למשל : מבנה סיבה ותוצאה, טענה והרחבתה, בעיה ופתרונה וכד'.**
- על התלמיד להשתמש באופן תקין בצורות הפועל, בזמנים ובגופים המתאימים להבעה בע"פ.
- התלמיד יביע את מחשבותיו, חוויותיו ורגשותיו בדרך אישית ומקורית, כזו שתקדם את הביצועים הלשוניים שלו בעת הבחינה.
- התלמיד יציג את התוצר שלו באמצעות מצגת PowerPoint.

פרטים להכנת המצגת : (*לכל אחד מהנושאים יש לבנות מצגת מלווה)

- המצגת תכלול עד 6 שקפים (לא כולל שער, מקורות, תמונות).
- המצגת תיכתב בגופן דייוויד , גודל גופן 24.
- אין לשלב סרטונים.
- יש להוסיף בסוף המצגת רשימה ביבליוגרפית הכתובה על פי כללי הכתיבה האקדמית ה-APA. (זאת בהתאם לתהליך ההוראה, ההערכה והלמידה של עבודת החקר ברמת 5 יח"ל בשאלון 15283).
- המצגת תשמש כרקע להרצאה והתלמיד לא יקרא בפני הבוחן את תוכן השקפים

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

תהליך בחינת המיומנות

1. הצגה עצמית - משך המשימה: 3 דקות

- מונולוג - התלמיד יציג את עצמו
- דו שיח - שאלות מעמיקות ודיון בנושא

2. הצגת הפרויקט – פרזנטציה ודו-שיח – משך המשימה: 12 דקות

- מונולוג- התלמיד יציג היבטים של הפרויקט כולו
- דו שיח - התלמיד יציג את התוצר הסופי שהכין בנושאים הנבחרים. כמו כן, יערך דיון אודות הנושאים האלה.

הערה חשובה:

לכל תלמיד ייקבעו שני ציונים כנדרש בכל יחידת בגרות: ציון מגן וציון בחינת בגרות. בציון המגן יש לקחת בחשבון את ההתנהלות הלימודית (תלמידאות) של התלמיד מתחילת שנת הלימודים. לפיכך, ציון המגן יהיה כדלהלן: 75% ציון על פי המחון המצורף + 25% תלמידאות

מחון לתלמידאות (25%) זה לא מוגזם? : הניסיון לימד אותנו שזה לא מוגזם. בלי זה חלק לא מבוטל מהתלמידים לא יתייחס ברצינות ליחידה זו חרף כל העמידה שלנו על המשמר.

רכיב	נוכחות	הגשות	פרזנטציה ראשונה	פרזנטציה שנייה	השתתפות פעילה
אחוז	5%	5%	5%	5%	5%

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים
מחווין להערכת ההבעה בעל-פה (75%)

תוכן - 18%			
טובה מאוד (16-18%) 16-18 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	טובה (13-15%) 13-15 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בינונית (11-13%) 11-13 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בסיסית (6-10%) 6-10 נק' מתוך 100 (בסה"כ)
התוצר (המצגת) – המצגת משקפת את הנושא באופן ברור, מתייחסת לכלל הרכיבים, ובנויה בהתאם לדרישות באופן מלא (מסי' שקופיות, גופן, ללא סרטון, ביבליוגרפיה המבוססת על לפחות 3 מקורות מידע מהימנים).	התוצר (המצגת) – המצגת בנויה עם סטיות קלות מהדרישות, אך מבוססת על שני מקורות מהימנים לפחות. המצגת משקפת את הנושא באופן ברור.	התוצר (המצגת) – התלמיד מציג מצגת שאינה עונה על הדרישות הטכניות, ומבוססת על מקור אחד לפחות או על מקורות שאינם מהימנים. המצגת אינה משקפת את כל ההיבטים על הנושא	התוצר (המצגת) – התלמיד מציג מצגת שממחישה את הנושא באופן חלקי, אינה עונה על הדרישות או שאינה מבוססת כלל על מקורות.
הצגת המשימה - 34% (מהות המשימה 17% + אופן ההצגה 17%)			
טובה מאוד (30-34%) 30-34 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	טובה (25-29%) 25-29 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בינונית (21-24%) 21-24 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בסיסית (10-20%) 10-20 נק' מתוך 100 (בסה"כ)
מהות המשימה- (15-17 נקודות) התלמיד מציג את הנושא באופן מובן ומובנה. מבסס את דבריו על נימוקים, הסברים ו/או דוגמאות. במהלך שיחה ניתן להסיק שנעשתה חשיבה על הנושא ולמידת הנושא על כל רכיביו. השילוב של הפרזנטציה והצגת החומר החזותי מוצלח באופן עקבי. התלמיד מציג את חומרי העבודה באופן שממחיש את הנושא באופן ברור. (50%) ----- אופן ההצגה – (15-17 נקודות) התלמיד מפגין ביטחון בהצגה, עמידה זקופה, שפת גוף מתאימה, קשר עין, טון דיבור מתאים, רצף בדיבור. התלמיד מנצל את הזמן באופן מלא. (50%)	מהות המשימה- (12.5-14.5 נקודות) התלמיד מציג את הנושא באופן מובן. התלמיד מציג בשיחה שהוא הבין את מהות העניין. ההתייחסות לכלל רכיבי הנושא אינה שלמה, אך עם זאת השיח מתנהל סביב הנושא ללא סטיות. הפרזנטציה מתייחסת בנקודות רבות לחומר החזותי, אך השילוב לא מצליח באופן עקבי. התלמיד מציג את חומרי העבודה באופן שממחיש את הנושא בהיקף סביר. (50%) ----- אופן ההצגה - (12.5-14.5 נקודות) התלמיד מפגין ביטחון, אך לא מקפיד באופן מלא על כללי העמידה מול קהל או שאינו שומר באופן עקבי	מהות המשימה- (10.5-12 נקודות) התלמיד יכול להציג מספר היבטים על הנושא. התלמיד יכול להוסיף תיאורים והסברים נוספים על הנושא במהלך שיחה. הפרזנטציה מתייחסת לפעמים לחומר ויזואלי. החומר המוצג מוגבל ברצף, אך קשור לנושא. (50%) ----- אופן ההצגה – (10.5-12 נקודות) התלמיד אינו מפגין ביטחון, יושב בזמן ההצגה, לא יוצר קשר עין ואין רצף בדיבור. התלמיד קורא מהמצגת. זמן ההצגה הכולל אינו עולה על 7 דקות. (50%)	מהות המשימה- (5-10 נקודות) התלמיד יכול להציג היבטים אחדים על הנושא. התלמיד מצליח להשלים כמה היבטים על ידי שימוש בתיאורים ודוגמאות במהלך השיחה. הפרזנטציה לא מתייחסת לחומר הויזואלי או שהשימוש בה נעשה באופן לא נכון. (50%) ----- אופן ההצגה – (5-10 נקודות) התלמיד אינו מפגין ביטחון, יושב בזמן ההצגה, לא יוצר קשר עין ואין רצף בדיבור. התלמיד קורא מהמצגת. זמן ההצגה הכולל אינו עולה על 7 דקות. (50%)

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

		על רצף בין הדברים ורצף בדיבור. זמן ההצגה של התלמיד הוא כ- 12 דקות (כולל ההצגה העצמית). (50%)	
אמצעים לשוניים - אוצר מילים 30%			
טובה מאוד (27-30%) 27-30 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	טובה (22-26%) 22-26 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בינונית (18-21%) 18-21 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בסיסית (10-17%) 10-17 נק' מתוך 100 (בסה"כ)
אוצר המילים מספיק להביע דעה בנושאים מגוונים מתחומי העניין של התלמיד (בית ספר, משפחה, פנאי). התלמיד יכול לפעמים להיעזר בהסבר עקיף כאשר חסר אוצר מילים רלוונטי.	אוצר המילים מספיק להביע דעה בנושאים מוכרים. לעיתים משתקף קושי בשליפת אוצר מילים מתאים.	אוצר המילים מספיק להביע את עצמו במצבים קונקרטיים וצפויים. התלמיד מסתמך על ביטויים ששינן.	אוצר המילים בסיסי. יכול לבטא את עצמו במספר ביטויים מוגבל ממצבים יומיומיים וקונקרטיים.
תקינות - יכולות של שימוש נכון ומדויק בשפה (דקדוק ותחביר) 18%			
טובה מאוד (16-18%) 16-18 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	טובה (13-15%) 13-15 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בינונית (11-13%) 11-13 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בסיסית (6-10%) 6-10 נק' מתוך 100 (בסה"כ)
התלמיד מראה שליטה גבוהה במבנים דקדוקיים, אם לוקחים בחשבון את מאפייניה של השפה המדוברת.	התלמיד מראה רמה טובה של שליטה במבנים דקדוקיים. הטעויות לא מפריעות לתקשורת.	התלמיד משתמש נכון בדרך כלל בכמה מבנים פשוטים. ייתכנו טעויות בסיסיות שיטתיות. התקשורת עשויה להיות מושפעת מהטעויות.	התלמיד משתמש רק בכמה מבנים פשוטים בצורה נכונה, עושה טעויות רבות אשר משפיעות לרעה על התקשורת.

**משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים**

הנושאים לבחירה

יפורסם בהמשך

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

יחידה חמישית - 015283

יחידה זו מבוססת על התפיסה של הוראת מיומנויות השפה בגישה ספיראלית ומשולבת (אינטגרטיבית) המאפיינת את תוכנית הלימודים בעברית למגזר הדרוזי. במסגרת זו ועל מנת לפתח לומד עצמאי, חוקר ומתעניין - יידרש התלמיד לבחור באחד הנושאים שבהם עסק ביחידה הרביעית ולהעמיק את ידיעותיו בסוגייה המועלית בנושא שבחר. את תהליך הכתיבה ילווה המורה. על התלמיד להתבסס על ידע מדעי ועדכני.

תוצר הלמידה: התלמיד יכתוב מאמר / חיבור עיוני בהיקף של כ- 6 עמודים המבוסס על לפחות 3 מקורות מידע עדכניים

אופן ההגשה: התלמיד יגיש את החיבור הסופי כולל ביבליוגרפיה. החיבור יישלח כקובץ וורד או יינתן בדף מודפס.

חומרים נלווים: דפי הטיוט של הכתיבה התהליכית, הכוללים מחוון ההערכה ומשוב המורה, יצורפו לעבודת התלמיד.

התלמיד יצרף רפלקציה על תהליך הלמידה.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

הנושאים לבחירה (נושאים אלה זהים לנושאי היחידה הרביעית, אך מותאמים לכתיבה)

יפורסם בהמשך

הנחיות לכתיבה ולהערכה

1. מבנה העבודה

דף שער	שם התלמיד, מספר ת.ז., שם המורה המלמד, שם בית הספר
מבוא	נימוקים לבחירת הנושא, מטרת העבודה, שאלות חקר
תוצר הכתיבה	חיבור עיוני במבנה טיעוני יש לכלול את הרכיבים הבאים: רקע, הצגת הדילמה, הבעת דעה מבוססת ומנומקת (בהסתמך על מאגרי מידע), הצגת טענות אחרות וביסוסן, עימות (הפרכה, הסתייגות) של הכותב עם טענות אלו, הסקת מסקנות הנובעות מחקר הנתונים, הצעות/רעיונות לעתיד (אם יש)
רפלקציה על התהליך	התלמיד יתאר את החוויות, את הקשיים ואת התחושות שלו לאורך התהליך
ביבליוגרפיה	מאגרי המידע כתובים על פי כללי הכתיבה האקדמית APA
נספחים	- דפי טיוטת הכתיבה הכוללים משוב מורה - סיכום המאמרים הנלווים לעבודה
מחווה	פירוט ההערכה על ידי המורה וציון העבודה

2. ארגון העבודה :

- א. יש להדפיס את העבודה בגופן David 12, ברווח של שורה וחצי.
- ב. יש לכתוב מספרי עמודים.
- ג. יש להקפיד על מבנה העבודה, ועל סימון נכון של הפסקאות (להשתמש בסימני פיסוק).
- ד. היקף העבודה עד 10 עמודים (לא כולל נספחים).

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

3. הערכה

פירוט		ציון	תבחינים
3 נק' 2 נק' 20 נק' 15 נק' 7 נק' 3 נק'	חלוקה לפסקאות, גופן אחיד, פיסוק הולם	5 נקודות	היצג העבודה וארגונה
		5 נקודות	מבוא
	רקע	60 נקודות	תוצר הכתיבה
	עמדת הכותב		
	הנמקה וביסוס		
	טענות אחרות		
	ביסוסן	5 נקודות	רפלקציה
	הפרכה/הסתייגות		
	מסקנה/המלצה		
	מבע (אוצ"מ ומשלב)	5 נקודות	ביבליוגרפיה
	תקינות תחבירית ולשונית	5 נקודות	נספחים : טיוטות הכתיבה
		10 נקודות	תלמידאות

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים
כנס רכזות ורכזי מקצוע של המזכירות הפדגוגית

כנס רכזות ורכזי מקצוע של המזכירות הפדגוגית

 לשימושכם

כל המצגות שהועברו במסגרת ההרצאות וחדרי הדיון נמצאות במרחב הפדגוגי - **ממש כאן. לשימושכם**
מתוך כ 2000 רכזי מקצוע (מכל המגזרים, הגילאים והמחוזות) שענו על השאלון, ניתן לראות כי ההגדרה הרווחת בקרב רכזי המקצוע את תפיסת התפקיד שלהם כוללת:

- ✳️ אחריות לבניית תכנית עבודה ומימושה
- ✳️ אחריות על התווית תפיסת הלמידה
- ✳️ הובלת צוות מורים המלמדים את תחום הדעת והתמקצעותם

אנו, במזכירות הפדגוגית, מכירים בתפקידכם החשוב כמחוללי שינויים פדגוגיים בתוך בית הספר, ומזמינים אתכם להמשיך להיות בקשר עם המפמ"רים ומדריכיהם.

תודה רבה
לכל מי שהשתתף בכנס הראשון מסוגו שכלל את רכזי המקצועות מכל תחומי הדעת ומכל שלבי הגיל.
הכנס היה מעשיר ופורה בזכותכם

למעבר...
השתלמויות תשפ"ב

Thank you

כנס הרכזים הבא יתקיים במהלך חודש אוקטובר 2021
עקבו אחרינו בפייסבוק ובאתר המזכירות המתחדש
חופשה נעימה!